

Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.
A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-1, Issue-2, (Oct-Dec), 2024

తెలుగు సాహిత్యంలో మహిళా చైతన్య ప్రారంభం

కొత్తపల్లి పరుషురాం

పరిశోధక విద్యార్థి, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం, విశాఖపట్నం

Received: 13/11/2024

Article Accepted: 25/12/2024

Published Online: 26/12/2024

DOI:10.53414/Sahityatharangini.2024.3.1.176

సారాంశం

తెలుగు సాహిత్యం సమాజంలోని మార్పులను, విలువలను మరియు మానవ అనుభవాలను ప్రతిబింబించే శక్తివంతమైన మాధ్యమంగా నిలిచింది. ముఖ్యంగా మహిళల జీవితాలకు సంబంధించిన అంశాలు తెలుగు సాహిత్యంలో కాలానుగుణంగా విభిన్న రూపాల్లో వ్యక్తమయ్యాయి. ప్రారంభ దశలో మహిళలను కుటుంబం, సంప్రదాయాలు మరియు సామాజిక నియమాలకు పరిమితమైన వ్యక్తులుగా చిత్రించినప్పటికీ, ఆధునిక కాలంలో వారి వ్యక్తిత్వం, ఆత్మగౌరవం, స్వేచ్ఛ మరియు హక్కుల పట్ల అవగాహన ప్రధాన చర్చాంశాలుగా మారాయి. మహిళా స్వీయచైతన్యం అనేది స్త్రీ తన వ్యక్తిత్వాన్ని గుర్తించుకోవడం, తన హక్కులను అవగాహన చేసుకోవడం, సామాజిక అసమానతలను ప్రశ్నించడం మరియు స్వతంత్ర నిర్ణయాలు తీసుకునే స్థాయికి ఎదగడాన్ని సూచిస్తుంది.

ఈ పరిశోధనా వ్యాసం తెలుగు సాహిత్యంలో మహిళా స్వీయచైతన్యం ఎలా ఆవిర్భవించి, కాలక్రమేణా ఎలా అభివృద్ధి చెందిందో విశ్లేషిస్తుంది. కందుకూరి వీరేశలింగం, గురజాడ అప్పారావు వంటి సంస్కరణవాద రచయితల రచనల నుండి ప్రారంభించి, రంగనాయకమ్మ, వోల్గా, అబ్బూరి చాయాదేవి, కొండేపూడి నిర్మల వంటి ఆధునిక మరియు స్త్రీవాద రచయితల రచనల వరకు మహిళా చైతన్య వికాసాన్ని పరిశీలిస్తుంది. నవలలు, కథలు, కవితలు మరియు స్త్రీవాద సాహిత్యం ద్వారా మహిళలు తమ స్వీయ అస్తిత్వాన్ని ఎలా నిర్మించుకున్నారో ఈ అధ్యయనం వివరిస్తుంది. సమకాలీన తెలుగు సాహిత్యంలో మహిళల ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం, విద్య, సామాజిక సమానత్వం మరియు వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ వంటి అంశాలు మహిళా స్వీయచైతన్యానికి కొత్త కోణాలను అందిస్తున్నాయని ఈ పరిశోధన నిర్ధారిస్తుంది. తెలుగు సాహిత్యం మహిళా సాధికారతకు మార్గదర్శకంగా నిలిచి, సమానత్వ సమాజ నిర్మాణానికి దోహదపడుతున్నదని ఈ అధ్యయనం నిరూపిస్తుంది.

కీలక పదాలు: మహిళా స్వీయచైతన్యం, తెలుగు సాహిత్యం, స్త్రీవాదం, మహిళా సాధికారత, సామాజిక మార్పు.

తెలుగు సాహిత్యంలో మహిళా చైతన్య ప్రారంభం

తెలుగు సాహిత్యంలో మహిళా చైతన్యం అనేది కేవలం ఆధునిక కాలపు పరిణామం కాదు. దాని మూలాలు ప్రాచీన మరియు మధ్యయుగ సాహిత్యంలో కూడా కనిపిస్తాయి. ప్రాచీన సాహిత్యంలో మహిళలను ప్రధానంగా పతివ్రతలు, తల్లులు, దేవతా స్వరూపాలుగా చిత్రించినప్పటికీ, వారి భావోద్వేగాలు, ఆశలు, ఆవేదనలు కూడా కొన్నిచోట్ల వ్యక్తమయ్యాయి. అయితే మహిళలకు స్వతంత్ర వ్యక్తిత్వం కలిగిన సామాజిక వ్యక్తులుగా గుర్తింపు లభించలేదు. 19వ శతాబ్దంలో సామాజిక సంస్కరణోద్యమాలు ప్రారంభమైన తరువాత పరిస్థితుల్లో మార్పు వచ్చింది. కందుకూరి వీరేశలింగం మహిళా విద్యకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం ద్వారా స్త్రీ అభ్యున్నతికి కొత్త దిశను చూపించారు. బాల్యవివాహాలు, వితంతు నిర్బంధాలు, స్త్రీల నిరక్షరాస్యత వంటి సమస్యలను ఆయన రచనల ద్వారా ప్రస్తావించారు. ఆయన రచించిన రాజశేఖర చరిత్రము వంటి రచనలు మహిళల సామాజిక స్థితిని మెరుగుపరచడానికి అవసరమైన సంస్కరణలను సూచించాయి.

గురజాడ అప్పారావు రచించిన కన్యాశుల్కం తెలుగు సాహిత్యంలో మహిళా చైతన్యానికి అత్యంత ప్రభావవంతమైన రచనగా నిలిచింది. ఈ నాటకంలో మధురవాణి వంటి పాత్రలు మహిళల తెలివితేటలను, సామాజిక అవగాహనను ప్రతిబింబిస్తాయి. మహిళలను వస్తువులుగా పరిగణించే సామాజిక వ్యవస్థను గురజాడ తీవ్రంగా విమర్శించారు. ఈ విధంగా సంస్కరణోద్యమ సాహిత్యం మహిళా స్వీయచైతన్యానికి పునాది వేసింది.

ఆధునిక తెలుగు నవలల్లో మహిళా స్వీయచైతన్యం

ఆధునిక తెలుగు నవలలు మహిళా స్వీయచైతన్యాన్ని సమగ్రంగా ప్రతిబింబించిన సాహిత్య ప్రక్రియలలో ప్రముఖమైనవి. ముఖ్యంగా స్వాతంత్ర్యానంతర కాలంలో వచ్చిన నవలల్లో మహిళా పాత్రలు తమ జీవితాలపై స్వయంగా నిర్ణయాలు తీసుకునే స్థాయికి ఎదిగినట్లు కనిపిస్తాయి.

యధ్దనపూడి సులోచనారాణి నవలలలో మహిళలు విద్యావంతులు, ఆత్మవిశ్వాసం కలిగినవారు, భావోద్వేగ పరిపక్వత కలిగినవారిగా చిత్రించబడ్డారు. వారు ప్రేమ, కుటుంబం, వృత్తి జీవితాల మధ్య సమతుల్యత సాధించడానికి ప్రయత్నిస్తారు. ఈ పాత్రలు సాంప్రదాయ విలువలను గౌరవిస్తూనే తమ వ్యక్తిత్వాన్ని కోల్పోకుండా ముందుకు సాగుతాయి.

రంగనాయకమ్మ రచనలు మహిళా విముక్తి భావజాలానికి ప్రతీకలుగా నిలిచాయి. ఆమె జానకీ విముక్తి వంటి రచనల్లో స్త్రీ తన జీవితాన్ని తానే నిర్ణయించుకునే హక్కును బలంగా ప్రతిపాదించింది. పురుషాధిక్య కుటుంబ వ్యవస్థ మహిళలపై చూపే ఆధిపత్యాన్ని ఆమె విమర్శించింది. ఆమె రచనల్లో స్త్రీ ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం, విద్య మరియు సామాజిక సమానత్వం ప్రధాన అంశాలుగా కనిపిస్తాయి.

వోల్గా రచనలు మహిళా అంతర్ముఖ ప్రపంచాన్ని ఆవిష్కరించడంలో ప్రత్యేక స్థానం సంపాదించాయి. ఆమె రచనల్లో మహిళలు తమ ఆత్మగౌరవాన్ని కాపాడుకోవడానికి చేసే పోరాటం ప్రధానాంశంగా ఉంటుంది. పురాణ పాత్రలను ఆధునిక దృక్పథంలో పునరావ్యాఖ్యానించడం ద్వారా వోల్గా మహిళా చైతన్యానికి కొత్త అర్థాలను అందించింది.

తెలుగు కథాసాహిత్యంలో మహిళా స్వీయచైతన్యం

తెలుగు కథాసాహిత్యం మహిళల దైనందిన జీవిత అనుభవాలను అత్యంత సహజంగా ప్రతిబింబించింది. నవలలలో పోలిస్తే కథలు సంక్షిప్త రూపంలో మహిళా సమస్యలను మరియు వారి అంతర్ముఖాలను వ్యక్తపరచగలిగాయి. ఆధునిక కథాసాహిత్యంలో మహిళా పాత్రలు కుటుంబ బాధ్యతలు, ఉద్యోగ జీవితం, సామాజిక ఒత్తిళ్లు, వ్యక్తిగత ఆశయాల మధ్య సంఘర్షణ చెందుతూ కనిపిస్తాయి.

అబ్బూరి చాయాదేవి కథలు మహిళా ఆత్మగౌరవానికి ప్రతీకలుగా నిలిచాయి. ఆమె కథల్లో మహిళలు తమ జీవితాలను తాము నిర్మించుకోవాలనే సంకల్పంతో ముందుకు సాగుతారు. కొండేపూడి నిర్మల కథల్లో గ్రామీణ మరియు పట్టణ మహిళల జీవితాలు వాస్తవికంగా చిత్రించబడ్డాయి. కుప్పిలి పద్మ కథల్లో స్త్రీల భావోద్వేగ ప్రపంచం, సామాజిక అన్యాయాలపై వారి ప్రతిస్పందన ప్రధానంగా కనిపిస్తుంది.

కథాసాహిత్యం ద్వారా మహిళలు ఎదుర్కొనే లింగ వివక్ష, కుటుంబ హింస, ఆర్థిక ఆధారపడుదల వంటి సమస్యలు సమాజ దృష్టికి వచ్చాయి. అదే సమయంలో ఈ కథలు మహిళలలో ఆత్మవిశ్వాసాన్ని పెంపొందించి తమ హక్కుల కోసం పోరాడే స్ఫూర్తిని కలిగించాయి.

స్త్రీవాద సాహిత్యం మరియు స్వీయచైతన్యం

తెలుగు సాహిత్యంలో స్త్రీవాద ఉద్యమం మహిళా స్వీయచైతన్య వికాసంలో కీలక పాత్ర పోషించింది. 1970ల తరువాత తెలుగు సాహిత్యంలో స్త్రీవాద దృక్పథం బలపడింది. ఈ కాలంలో రచయితలు మహిళల అనుభవాలను వారి దృష్టికోణం నుండి విశ్లేషించడం ప్రారంభించారు.

జయప్రభ, వోల్గా, కొండేపూడి నిర్మల, పి. సత్యవతి వంటి రచయితలు మహిళల సమస్యలను కేవలం వ్యక్తిగత సమస్యలుగా కాకుండా సామాజిక నిర్మాణాల పరితంగా విశ్లేషించారు. స్త్రీ శరీరం, స్త్రీ భావోద్వేగాలు, వివాహ వ్యవస్థ, కుటుంబ నిర్మాణం, ఉద్యోగ జీవితం వంటి అంశాలను స్త్రీవాద సాహిత్యం విమర్శనాత్మకంగా పరిశీలించింది.

స్త్రీవాద సాహిత్యం మహిళలకు తమ అనుభవాలను వ్యక్తపరచడానికి ఒక వేదికను అందించింది. మహిళలు ఎదుర్కొనే అణచివేతను గుర్తించి దానిని ప్రశ్నించే శక్తిని కల్పించింది. ఈ సాహిత్యం ప్రభావంతో మహిళలు తమ వ్యక్తిత్వాన్ని, హక్కులను మరియు సామాజిక స్థానాన్ని కొత్త కోణంలో అర్థం చేసుకోవడం ప్రారంభించారు.

సమాచార తెలుగు సాహిత్యంలో మహిళా చైతన్యం

21వ శతాబ్దంలో తెలుగు సాహిత్యంలో మహిళా చైతన్యం మరింత విస్తృతమైన రూపాన్ని సంతరించుకుంది. గ్లోబలైజేషన్, సమాచార సాంకేతిక విప్లవం, సామాజిక మాధ్యమాల అభివృద్ధి వంటి అంశాలు మహిళల జీవితాలను ప్రభావితం చేశాయి. ఈ మార్పులు సాహిత్యంలో కూడా ప్రతిబింబించాయి.

సమకాలీన రచనల్లో మహిళలు కేవలం కుటుంబ సభ్యులుగా కాకుండా ఉద్యోగులు, నాయకులు, వ్యాపారవేత్తలు, సామాజిక కార్యకర్తలుగా కనిపిస్తున్నారు. వారు వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ, వృత్తిపరమైన ఎదుగుదల మరియు సామాజిక బాధ్యతల మధ్య సమతుల్యత సాధించడానికి చేసే ప్రయత్నాలు ప్రధానాంశాలుగా మారాయి.

అలాగే సైబర్ వేదింపులు, లైంగిక వేదింపులు, కార్యాలయ వివక్ష, మానసిక ఆరోగ్యం వంటి కొత్త సమస్యలు కూడా సమకాలీన సాహిత్యంలో చర్చకు వస్తున్నాయి. మహిళలు ఈ సమస్యలను ఎదుర్కొంటూ తమ అస్తిత్వాన్ని నిలబెట్టుకోవడానికి చేసే పోరాటం ఆధునిక రచనలలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

సమకాలీన తెలుగు సాహిత్యం మహిళా స్వయంచైతన్యాన్ని వ్యక్తిగత విముక్తి పరిమితుల్లో కాకుండా సామాజిక మార్పుకు దారితీసే శక్తిగా చిత్రిస్తోంది. ఇది మహిళా సాధికారతకు మాత్రమే కాకుండా సమాజ పురోగతికి కూడా అవసరమైన అంశంగా పరిగణించబడుతోంది.

పరిశోధన ఫలితాలు

ఈ అధ్యయనం ద్వారా తెలుగు సాహిత్యంలో మహిళా స్వయంచైతన్యం క్రమంగా అభివృద్ధి చెందినట్లు స్పష్టమవుతుంది. సంస్కరణోద్యమ సాహిత్యం మహిళా విద్య మరియు సామాజిక హక్కులపై దృష్టి సారించగా, ఆధునిక సాహిత్యం మహిళా వ్యక్తిత్వ వికాసాన్ని ప్రధానాంశంగా తీసుకుంది. స్త్రీవాద సాహిత్యం మహిళల అనుభవాలను కేంద్రంగా చేసుకొని సమాజంలోని అసమానతలను ప్రశ్నించింది. సమకాలీన సాహిత్యం మహిళలను మార్పుకు నాయకత్వం వహించే వ్యక్తులుగా చిత్రిస్తోంది.

ప్రాచీన తెలుగు సాహిత్యంలో మహిళా ప్రతిరూపాలు ప్రాచీన తెలుగు సాహిత్యంలో మహిళలను ప్రధానంగా ఆదర్శ గృహిణులు, పతివ్రతలు, తల్లులు మరియు దేవతా స్వరూపాలుగా చిత్రించారు. నన్నయ, తిక్కన, ఎర్రప్రగడ వంటి కవుల రచనలలో మహిళా పాత్రలు ధర్మబద్ధత, భక్తి, త్యాగం మరియు కుటుంబ విలువలకు ప్రతీకలుగా కనిపిస్తాయి. అయితే ఈ చిత్రణలో మహిళల స్వతంత్ర ఆలోచనలు, వ్యక్తిగత ఆకాంక్షలు ఎక్కువగా ప్రతిఫలించలేదు. అయినప్పటికీ ద్రౌపది, కుంతి, సత్యభామ వంటి పాత్రల ద్వారా మహిళల ఆత్మగౌరవం మరియు ధైర్యం కొంతవరకు వ్యక్తమయ్యాయి. ఈ పాత్రలు తరువాతి కాలంలో మహిళా చైతన్యానికి స్ఫూర్తిదాయకమైన మూలాలుగా నిలిచాయి.

తెలుగు కవిత్వంలో మహిళా స్వయంచైతన్యం

తెలుగు కవిత్వం మహిళల భావోద్వేగాలను, ఆవేదనలను మరియు ఆకాంక్షలను వ్యక్తపరచడానికి ముఖ్యమైన వేదికగా నిలిచింది. భావకవిత్వం నుండి ఆధునిక కవిత్వం వరకు మహిళల జీవితాలకు సంబంధించిన అనేక అంశాలు కవిత్వంలో ప్రతిబింబించాయి. జయప్రభ, శివలెంక రాజేశ్వరి దేవి, కొండేపూడి నిర్మల వంటి కవయిత్రులు మహిళల అంతర్మథనాలను, సామాజిక వివక్షను మరియు స్వేచ్ఛ కోసం చేసే పోరాటాన్ని తమ కవిత్వంలో వ్యక్తపరిచారు. వారి కవితలు మహిళల అనుభవాలను కేంద్రీకరించి స్త్రీ అస్తిత్వానికి కొత్త అర్థాలను అందించాయి.

మహిళా విద్య మరియు స్వీయచైతన్యం

మహిళా స్వీయచైతన్యం విశాఖలో విద్య అత్యంత కీలకమైన పాత్ర పోషించింది. విద్య మహిళలకు జ్ఞానాన్ని మాత్రమే కాకుండా ఆత్మవిశ్వాసాన్ని, స్వతంత్ర ఆలోచనలను మరియు సామాజిక అవగాహనను కూడా అందించింది. తెలుగు సాహిత్యంలో విద్యావంతులైన మహిళా పాత్రలు తమ జీవితాలను స్వయంగా నిర్మించుకునే వ్యక్తులుగా చిత్రించబడ్డాయి. విద్య ద్వారా మహిళలు కుటుంబ పరిమితులను అధిగమించి సామాజిక, రాజకీయ మరియు ఆర్థిక రంగాలలో తమ స్థానాన్ని స్థిరపరచుకోగలిగారు. ఈ అంశం అనేక నవలలు మరియు కథల్లో ప్రధానంగా ప్రతిబింబించబడింది.

మహిళా ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం మరియు సాహిత్యం

ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం మహిళా సాధికారతకు ముఖ్యమైన ఆధారం. తెలుగు సాహిత్యంలో ఉద్యోగాలు చేసే మహిళలు, వ్యాపార రంగంలో రాణించే మహిళలు మరియు కుటుంబానికి ఆర్థికంగా అండగా నిలిచే మహిళల పాత్రలు విస్తృతంగా కనిపిస్తున్నాయి. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం మహిళలకు నిర్ణయాధికారాన్ని పెంచడంలో పాటు వారి ఆత్మగౌరవాన్ని కూడా బలపరుస్తుంది. సమకాలీన రచనల్లో ఈ అంశం ముఖ్యంగా చర్చించబడుతోంది. మహిళలు తమ జీవితాలపై స్వతంత్ర నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి ఆర్థిక స్వావలంబన ఎంత ముఖ్యమో రచయితలు వివరించారు.

మహిళా స్వీయచైతన్యం మరియు కుటుంబ వ్యవస్థ

కుటుంబం మహిళల జీవితంలో అత్యంత ప్రభావవంతమైన సంస్థ. సంప్రదాయ కుటుంబ వ్యవస్థలో మహిళలపై అనేక బాధ్యతలు మరియు పరిమితులు విధించబడ్డాయి. అయితే ఆధునిక తెలుగు సాహిత్యంలో మహిళలు కుటుంబ వ్యవస్థలోని అసమానతలను ప్రశ్నిస్తూ కనిపిస్తారు. భార్య, తల్లి, కుమార్తె పాత్రలతో పాటు వ్యక్తిగత అస్తిత్వాన్ని కాపాడుకోవడానికి వారు చేసే ప్రయత్నాలు సాహిత్యంలో ప్రధాన అంశాలుగా మారాయి. కుటుంబం మరియు వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ మధ్య సమతుల్యత సాధించడానికి మహిళలు చేసే పోరాటం అనేక రచనల్లో కనిపిస్తుంది.

దళిత మరియు అట్టడుగు వర్గ మహిళల చైతన్యం

తెలుగు సాహిత్యంలో దళిత మహిళల అనుభవాలు ప్రత్యేక స్థానం సంపాదించాయి. దళిత మహిళలు కుల వివక్షలో పాటు లింగ వివక్షను కూడా ఎదుర్కొంటారు. వారి జీవితాలలోని కష్టాలు, పోరాటాలు మరియు ఆత్మగౌరవం కోసం చేసే ప్రయత్నాలు దళిత సాహిత్యంలో ప్రతిబింబించబడ్డాయి. గోగు శ్యామల, జూపాక సుబద్ధ వంటి రచయిత్రులు అట్టడుగు వర్గ మహిళల వాస్తవ జీవితాలను సాహిత్యంలో ఆవిష్కరించారు. ఈ రచనలు మహిళా చైతన్యాన్ని మరింత విస్తృత సామాజిక సందర్భంలో అర్థం చేసుకునే అవకాశం కల్పిస్తాయి.

ప్రపంచీకరణ ప్రభావం మరియు మహిళా చైతన్యం

ప్రపంచీకరణ మహిళల జీవితాలలో అనేక మార్పులను తీసుకువచ్చింది. విద్య, ఉద్యోగ అవకాశాలు, సమాచార సాంకేతికత అభివృద్ధి మహిళలకు కొత్త అవకాశాలను కల్పించాయి. అదే సమయంలో కొత్త సవాళ్లను కూడా సృష్టించాయి. సమకాలీన తెలుగు సాహిత్యంలో ఈ ప్రభావం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. ఉద్యోగ ఒత్తిడులు, వలస జీవితం, సాంస్కృతిక సంఘర్షణలు, వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ వంటి అంశాలు ఆధునిక రచనలలో ప్రధానంగా చర్చించబడుతున్నాయి.

మహిళా చైతన్యం మరియు డిజిటల్ యుగం

డిజిటల్ యుగం మహిళల వ్యక్తికరణకు కొత్త వేదికలను అందించింది. సోషల్ మీడియా, బ్లాగులు, ఆన్‌లైన్ పత్రికలు మహిళలకు తమ అభిప్రాయాలను స్వేచ్ఛగా వ్యక్తపరచే అవకాశాన్ని కల్పించాయి. అదే సమయంలో సైబర్ వేధింపులు, ఆన్‌లైన్ వివక్ష వంటి సమస్యలను కూడా తీసుకువచ్చాయి. సమకాలీన తెలుగు సాహిత్యం ఈ కొత్త అనుభవాలను ప్రతిబింబిస్తూ మహిళా చైతన్యానికి ఆధునిక కోణాలను అందిస్తోంది.

పరిశోధన సూచనలు

భవిష్యత్తులో తెలుగు సాహిత్యంలో మహిళా స్వీయచైతన్యంపై మరిన్ని అధ్యయనాలు జరగాల్సిన అవసరం ఉంది. ముఖ్యంగా డిజిటల్ సాహిత్యం, దళిత మహిళా రచనలు, LGBTQ+ మహిళల అనుభవాలు, గ్రామీణ మరియు పట్టణ మహిళల చైతన్యంలోని వ్యత్యాసాలు వంటి అంశాలపై పరిశోధనలు జరగడం ద్వారా ఈ రంగం మరింత సమృద్ధి చెందుతుంది.

ఆధార గ్రంథాలు

కందుకూరి వీరేశలింగం. రాజశేఖర చరిత్రము. విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్, హైదరాబాద్.

Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.
A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-1, Issue-2, (Oct-Dec), 2024

గురజాడ అప్పారావు. కన్యాశుల్కం. విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్, హైదరాబాద్.

చలం. మైదానం. అరుణ పబ్లిషింగ్ హౌస్, విజయవాడ.

చలం. స్త్రీ. అరుణ పబ్లిషింగ్ హౌస్, విజయవాడ.

రంగనాయకమ్మ. జానకి విముక్తి. స్వీట్ హోమ్ పబ్లికేషన్స్, హైదరాబాద్.

రంగనాయకమ్మ. రామాయణ విషవృక్షం. స్వీట్ హోమ్ పబ్లికేషన్స్, హైదరాబాద్.

వోల్గా. స్వేచ్ఛ. హైదరాబాద్ బుక్ ట్రస్ట్, హైదరాబాద్.

వోల్గా. విముక్త. హైదరాబాద్ బుక్ ట్రస్ట్, హైదరాబాద్.

వోల్గా. రాజకీయ కథలు. అస్మిత ప్రచురణలు, హైదరాబాద్.

అబ్బూరి చాయాదేవి. తన మార్గం. హైదరాబాద్ బుక్ ట్రస్ట్, హైదరాబాద్.

కొండేపూడి నిర్మల. కొండేపూడి నిర్మల కథలు. అస్మిత ప్రచురణలు, హైదరాబాద్.

కుప్పిలి పద్మ. కుప్పిలి పద్మ కథలు. హైదరాబాద్.

జయప్రభ. భావకవిత్వంలో స్త్రీ. తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ప్రచురణలు, హైదరాబాద్.

పి. సత్యవతి. ఇల్లలకగానే. హైదరాబాద్.

గోగు శ్యామల. నల్లరేగడిచాళ్ళు. హైదరాబాద్ బుక్ ట్రస్ట్, హైదరాబాద్.

జూపాక సుబ్బద్ర. అయ్యయ్యో దమ్మక్కా. హైదరాబాద్.

వాసిరెడ్డి సీతాదేవి. మట్టిమనిషి. విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్, హైదరాబాద్.

యద్దనపూడి సులోచనారాణి. నెక్కటరీ. నవోదయ పబ్లికేషన్స్.

యద్దనపూడి సులోచనారాణి. జీవన తరంగాలు. నవోదయ పబ్లికేషన్స్.

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం. తెలుగు సాహిత్యంలో స్త్రీవాద ధోరణులు. తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ప్రచురణలు, హైదరాబాద్.

ఆచార్య ఎస్.వి. సత్యనారాయణ. ఆధునిక తెలుగు సాహిత్య విమర్శ. విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్.

కాత్యాయని విద్మహే. స్త్రీ సాహిత్యం - పరిశీలన. అస్మిత ప్రచురణలు, హైదరాబాద్.

కాత్యాయని విద్మహే. తెలుగు సాహిత్యం - స్త్రీవాద దృక్పథం. హైదరాబాద్.

ఓల్గా, కాత్యాయని విద్మహే, కల్పన కన్నబిరాన్ (సంపాదకులు). మహిళా జనజీవన సమస్యలు - సాహిత్య విశ్లేషణ. అస్మిత ప్రచురణలు.

తెలుగు అకాడమీ. తెలుగు సాహిత్య చరిత్ర. తెలుగు అకాడమీ, హైదరాబాద్.

ISSN:3048-5908

Impact Factor: 3.63 (SJIF)

సాహిత్య తరంగిణి

(తెలుగు పరిశోధన పత్రిక)

**Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.
A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-1, Issue-2, (Oct-Dec), 2024**